

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 84/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Križanom, Štefánikova trieda 2/3, Nitra, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15Co/43/2024 z 30. júla 2024 a rozsudku Okresného súdu Levice sp. zn. 8C/25/2022 z 1. júna 2023 v spojení s opravným uznesením č. k. 8C/25/2022-221 z 12. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom a rozsudkom krajského súdu uvedeným v záhlaví tohto uznesenia, ako aj postupom a rozsudkom okresného súdu uvedeným v záhlaví tohto uznesenia v spojení s opravným uznesením okresného súdu uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ žiada napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnutý rozsudok okresného súdu spolu s opravným uznesením zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň žiada od krajského súdu náhradu trov konania pred ústavným súdom 713,96 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých rozsudkov, opravného uznesenia a príloh vyplýva nasledovný stav vecí:

3. Sťažovateľ bol starostom obce [REDAKOVANÉ] a v priebehu jeho volebného obdobia mu obecné zastupiteľstvo uložilo finančnú pokutu, ktorú neskôr potvrdil aj ústavný súd (uznesením sp. zn. III. ÚS 122/2018 z 22. mája 2018). Krátko na to mu v dôsledku výsledku miestneho referenda

o odvolaní starostu zanikol mandát. Od tej chvíle jeho právomoci prevzal zástupca starostu [REDACTED], ktorého tým poverilo aj obecné zastupiteľstvo. Ten sa však funkcie zástupcu starostu vzdal písomne, čo podľa sťažovateľa nemalo oporu v zákone Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“). Následne obecné zastupiteľstvo poverilo výkonom funkcie zástupcu starostu poslancu [REDACTED].

4. Sťažovateľ požiadal obec o splátkový kalendár, čo však zastupiteľstvo obce neakceptovalo a rozhodlo sa pohľadávku vymáhať exekúciou. Okresný súd Banská Bystrica uznesením sp. zn. 35Ek/1311/2018 zo 14. februára 2019 zatiaľ neprávoplatne rozhodol o zastavení exekúcie.

5. Sťažovateľ požiadal obec o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá mala vzniknúť iniciovaním exekúcie zo strany obce. Obec jeho žiadosti nevyhovela, a preto sťažovateľ podal na okresnom súde žalobu o náhradu škody. Namietal nedostatok právomoci povereného zástupcu obce iniciovať súdnu exekúciu, ktorá mu mala spôsobiť vážne problémy v rodinnom i spoločenskom živote.

6. Okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu sťažovateľa a obci priznal nárok na náhradu trov konania. Následne vydal opravné uznesenie, ktorým opravil označenie sídla obce. Krajský súd o odvolaní sťažovateľa napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu potvrdil a priznal obci nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

7. Sťažovateľ tvrdí, že napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu je arbitrárny, nezákonný, súdy nesprávne právne posúdili vec a rozsudky, ako aj postup súdov nespĺňajú požiadavku spravodlivého súdneho procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy.

8. Podľa sťažovateľa mal okresný súd na základe nesprávne zisteného skutkového stavu a nesprávnej aplikácie právnych noriem dôjsť k záveru, že „*Vzdanie sa funkcie*“ zástupcu [REDACTED] je dôkazom o vzdaní sa funkcie. Okresný súd zároveň považuje uznesenie obce o zvolení zástupcu [REDACTED] za zástupcu starostu za dôkaz, že v čase, kedy splnomocnil právneho zástupcu obce [REDACTED] na podanie návrhu na vykonanie exekúcie, bol zástupca [REDACTED] štatutárnym orgánom obce.

9. Sťažovateľ vidí nevysvetliteľnú a protirečivú argumentáciu okresného súdu v tom, že okresný súd sám uviedol, že zákon o obecnom zriadení upravuje zánik výkonu funkcie zástupcu starostu odvolaním zo strany starostu uplynutím času, na ktorý bol menovaný, alebo zánikom mandátu poslancu, ktorý bol do funkcie menovaný. Zároveň však okresný súd uviedol, že hoci zákon o obecnom zriadení neupravuje zánik funkcie zástupcu starostu vzdaním sa funkcie, ide o jednostranný právny úkon, ktorý nie je v rozpore s právnymi predpismi. Súdy podľa sťažovateľa nevysvetlili, prečo považovali prejav vôle zástupcu [REDACTED] o vzdaní sa funkcie zástupcu starostu za dostatočne jasný a určitý, a vyhlásili, že z neho vyplýva vôľa konajúceho o tom, že sa vzdáva funkcie zástupcu starostu. Podľa sťažovateľa z tohto dokumentu nič také nevyplýva.

10. Napadnutými rozhodnutiami súdov malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy, zákona o obecnom zriadení, čl. 2 a § 220 ods. 2 a 3 Civilného sporového poriadku.

11. Krajský súd v napadnutom rozsudku okrem iného konštatuje, že exekúcia proti sťažovateľovi bola zastavená z dôvodu jeho oddĺženia v rámci konkurzu na jeho majetok vedeným Okresným súdom Nitra, ktoré ale bolo zrušené pre nepositívny zámer povinného.

12. Sťažovateľ sa žalobou domáhal aj rozhodnutia, že jeho funkcia starostu po odvolaní v miestnom referende trvá. Krajský súd označil výsledky miestneho referenda za platné a jeho žalobu zamietol. Tento jeho záver potvrdil svojím uznesením aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v kasačnom konaní sp. zn. 6Usam/1/2020 iniciovanom sťažovateľom.

13. Okresný súd dospel k záveru, že obec nekonala protiprávne. Akonáhle sťažovateľovi zanikla funkcia starostu, jeho oprávnenia začal vykonávať zástupca ■■■■■, ktorý bol do funkcie menovaný starostom už v roku 2015. Okrem toho bol do tejto funkcie zvolený obecným zastupiteľstvom s okamžitou platnosťou, pravdepodobne z opatrnosti. O pár dní sa však funkcie písomne vzdal zo zdravotných dôvodov. Okresný súd uviedol, že hoci tento spôsob nepatrí medzi zákonom o obecnom zriadení normované spôsoby, ide o jednostranný prejav vôle v súlade s právnymi predpismi a aj dobrými mravmi. Občania môžu robiť všetko, čo zákon nezakazuje, a z pohľadu § 37 Občianskeho zákonníka je vzdanie sa funkcie zástupcu ■■■■■ písomné, jasné, určité, vôľa konajúceho je zjavná, ako dôvod sú uvedené zdravotné dôvody, je datované a vlastnoručne podpísané. Okresný súd poukázal na *analógiu legis* tým, že § 13a ods. 1 písm. c) zákona o obecnom zriadení stanovuje, že mandát starostu zaniká vzdaním sa mandátu a rovnako to musí platiť aj pre prípad jeho zástupcu. Vzdanie sa mandátu zástupcu starostu je v samospráve Slovenskej republiky bežnou praxou. Keďže obec nemala starostu ani zástupcu starostu, zvolilo obecné zastupiteľstvo spomedzi svojich poslancov zástupcu ■■■■■ v súlade so zákonom o obecnom zriadení. V čase udelenia plnej moci ■■■■■ bol zástupca ■■■■■ na základe platného uznesenia obecného zastupiteľstva oprávnený za obec konať ako jej štatutár. ■■■■■ tak zákonne splnomocnený podal návrh na výkon exekúcie. Postupom obce v uvedenej veci nedošlo k žiadnemu nezákonnému úradnému postupu. Obec sa domáhala vymoženía právoplatného a vykonateľného exekučného titulu. Okresný súd nepovažoval za preukázané naplnenie nesprávneho úradného postupu, rovnako ako vznik škody a príčinnej súvislosti medzi nimi, pričom všetky musia byť splnené kumulatívne.

14. Krajský súd sa v napadnutom rozsudku s uvedenými závermi okresného súdu úplne stotožnil a dodal, že poverenie niektorého z poslancov obecného zastupiteľstva funkciou zástupcu starostu, ktoré je jednostranným právnym úkonom, predpokladá súhlas poslanca s tým, aby bol poverený zastupovaním starostu, hoci to zákon o obecnom zriadení vyslovene neupravuje.

II.

Argumentácia sťažovateľa

15. Argumentácia sťažovateľa spočíva v nasledovnom:

- a) Zástupcovi ■■■■■ nemohla zaniknúť funkcia písomným vzdaním sa funkcie, pretože takýto spôsob zákon o obecnom zriadení nepredpokladá. Preto obecné zastupiteľstvo následne nemohlo menovať do funkcie zástupcu ■■■■■.
- b) Nenastala žiadna z možností zániku funkcie zástupcu starostu, ktoré predpokladá zákon o obecnom zriadení.
- c) Súdny nevysvetlili, ako mohlo obecné zastupiteľstvo poveriť ■■■■■ výkonom funkcie zástupcu v roku 2018, keď bol touto funkciou poverený starostom už v roku 2015.
- d) Len starosta ako štatutárny orgán mohol udeliť plnomocnenstvo právnemu zástupcovi obce, a keďže bol odvolaný, táto právomoc prešla na zástupcu ■■■■■.

III. Posúdenie ústavnej sťažnosti ústavným súdom

16. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. k čl. 36 ods. 1 listiny) a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhadu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmavať spoločne.

17. Sťažovateľ disponoval v zmysle § 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku opravným prostriedkom (odvolaním), ktoré aj využil. Poskytnutie ochrany v prípade potenciálneho porušenia dotknutých práv v danom prípade spadalo do právomoci inštančne nadriadeného súdu, teda krajského súdu ako súdu odvolacieho, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Uvedená skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum namietaných porušení rozsudkom okresného súdu, preto ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

18. Ústavný súd nepovažuje závery súdov k tvrdeniu sťažovateľa, že zástupca ■■■ sa nemohol vzdať funkcie, pretože takýto spôsob zákon o obecnom zriadení nepredpokladá za ústavne neutržateľný. Súdny konštatovali, že v prípade vzdania sa funkcie zástupcu ■■■ išlo o jasné a určité vyjadrenie vôle opreté navyše o zdravotné dôvody, datované a vlastnoručne podpísané. Zároveň je tu zjavná *analógia legis* s § 13a ods. 1 písm. c) zákona o obecnom zriadení, ktorý stanovuje, že mandát starostu zaniká vzdaním sa mandátu a rovnako to musí platiť aj pre prípad jeho zástupcu. Okrem uvedeného vzdanie sa mandátu zástupcu starostu je v samospráve Slovenskej republiky bežnou praxou. Poverenie niektorého z poslancov obecného zastupiteľstva funkciou zástupcu starostu bolo založené na opatrení najvyššieho orgánu obce. Naopak, problémom by bola pasivita orgánov obce pri správe obecných záležitostí. „*Mocenské vákuum*“, keď obec nemala starostu ani jeho zástupcu, sanovalo obecné zastupiteľstvo zvolením zástupcu ■■■, ktorý následne poveril ■■■, aby podnikol kroky smerujúce k vymoženiu pohľadávky obce voči sťažovateľovi.

19. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je nutné dávať odpoveď na každý argument strany konania vrátane tých, ktoré sú pre rozhodnutie bezvýznamné. Ak však ide o kľúčový argument, vyžaduje sa práve na špecifickú odpoveď (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, Higgins proti Francúzsku z 19. 12. 1998).

20. Krajský súd uvedené skutočnosti v napadnutom rozsudku zrozumiteľne a rozsiahlo vysvetlil. Závery, ku ktorým dospel, nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozsudku.

21. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom a obsahom napadnutých základných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu